

Принесена туманом (Excerpt in Ukrainian)

Translated by: Jarina Liubuska

Contact of the translator: yaryna.liubuska@gmail.com

3.

Поки він добрався до схилу, який вів прямо на подвір'я покинутої садиби, вже геть/зовсім стемніло. Серед темряви йому вдалося побачити тільки /задню частину/ кривої солом'яної стріхи, під якою ховався будинок, а світло, яке освітлювало йому дорогу, виходило зі ще/досі відчиненого сараю або майстерні. **Запалена** гасова лампа дала зрозуміти, що попри нічний час доби господарі ще не склали рук/и. Звісно, він не знав/не міг здогадатися/ йому не було відомо, чи вони ще поралися біля худоби чи, можливо, не спали з якоїсь іншої причини/щось інше не давало/дозволяло їм спати. Він зайшов всередину на світло, але і там нікого не побачив. Так він стояв, розглядався і прислухався до кожного звуку. Швидше/... за все це була ковальня/кузня, адже трохи далі він помітив закоптілу топку печі, а на полицях біля кувалди були розкидані і розвішані різноманітні інструменти. Раптом він задумався, чи це на та ковальська майстерня, про яку йому /були/ говорили – і це він мав намір якнайшвидше дізнатися. Та як на зло, ні на подвір'ї, ні в домі не було чути нікого/ жодного поруху. Він спробував струсити болото зі своїх черевиків, але так як воно ще було вологе, довелося вийти назовні і витерти їх об траву. Та зрештою він здався і весь брудний і розхристаний рушив до єдиних дверей під піддашшям. Він постукав і, не дочекавшись відповіді, спробував голосніше. І коли знову не отримав відповіді, нетерпеливо натиснув на клямку, але двері були зачиненими.

Він сперся спиною до стіни і заплющив очі.

Навколо відбувалося якесь божевілья. У нього вже не було мав ні сил, ні бажання обдумувати цю ситуацію.

На стовпі під солом'яною стріхою висіли різноманітні підкови. Їх була незліченна кількість: від малих, розміром з чоловічу долоню, до великих, а деякі були вже були зношені до самої основи. А об стовп біля нього/прямо біля нього була обіперта борона, довгі зуби якої були начищені до блиску, наче наконечники списа. Від самого входу і аж до кузні був натягнутий дріт, на якому мертво висів тяжкий/важкий собачий ланцюг, а так як на кінці не було ні гачка, ні нашійника, можна було здогадатися, що його порвав собака, якого, на щастя, ніде не було видно. Чи це справді означало/чи могло це означати, що /ця/ садиба закинута!? Однак він і далі чекав/він був приречений на очікування. Він боявся самої думки про те, що йому доведеться знову йти у темну невідомість/ нічну невідомість/ темряву, але і не міг увірватися в /чужий/ дім, /не знаючи, чий він./ Як сильно він прагнув притулку і тепла, так сильно і боявся цього німого дому. Як сильно він не прагнув би притулку і тепла, страх перед цим німим і глухим домом був сильніший. Це був той самий /дивний/ страх, який чіплявся його в полі. Страх, ніби за ним хтось спостерігає, насолоджується його розгубленістю і з кожним разом все більше заманює його в якусь /ганебну/ таємницю/і ганьбу. Страх, що він знову не зможе встояти і що ця таємниця захопить його і зведе з розуму. Чи зможе він тоді повернутися в поле, де заховав валізу і чи колись добереться в Мокуш? А цього він зараз хотів понад усе. Бо саме у цю тривожну мить він нарешті зрозумів, що вже не зможе сам, не зможе без господньої милості. Якщо ще декілька днів тому він зовсім не вірив словам отця

Боніфація, що, можливо, Мокуш його єдина покута, то тепер він починав вірити, що Мокуш – його доля, випробування якої треба було витримати. Він мусив хоча б спробувати. Тому /у нього/ не було іншого вибору/варіанту, як ще раз зіткнутися з усім цим чужим і огидним. Але коли, у пошуках нових сил, щоб прийняти це усвідомлення, він знову підняв голову, йому здалося, що у темряві щось рухається...

Так!

Він випростався/встав і напружив очі/ придивився.

Воно все ще було там і рухалося в сторорну подвір'я.

Воно обізвалося.

“Мммму” – заголосило.

“Та ну... – видавив Йон Уський з себе. – Корова!?”

І це справді була корова. А поруч з нею на світлі з'явився/ А на світлі, яке розсіювалося від кузні по цілому подвір'ї, він побачив ще й худого і горбатого старигана. Він намотав один кінець товстої мотузки навколо своєї долоні, а другим – час від часу ляскав тварину по шиї. Відверто кажучи/ він здавався якимось озлобленим/, ніби десь там в темряві стинався з коровою. А тварина – навпаки була якоюсь кволою/ледачою/спокійною і цілком відданою. Вона навіть не здригалася від ударів, не говорячи про те, аби йти швидше, а лише час від часу, немов з останніх сил, повертала/ голову, і тоді її великі очі здавалися ще більшими. Йон Уський подумав, що ще ніколи не бачив сумних/ очей. Та й не лише сумних.../ Хоча, це не єдиний епітет/прикметник, яким можна було їх описати. Йому навіть здавалося, що корова ось-ось заплаче. Старець знову її вдарив, але цього разу кулаком і ще більш безжалісно, тоді корова стала до стіни і він прив'язав її до стовпа біля кузні так близько, що вона майже не могла рухатися.

Йон Уський хахикнув і став під піддашшя навпроти старця.

Цього разу старий вже точно його помітив, але навіть не обернув голови.

“Я вже здивувався, що тут нікого немає” – намагався пояснити, ніби вибачаючись за цю незручність.

Старий навіть не глянув. Він обтер долоню, якою щойно тягнув і намотував мотузку, при цьому йому/Було чути, як за/хрустіли його суглоби. *“Дивись, я тобі ще покажу! – пробурмотів він корові. – Ти ще побачиш!”* – більше він її не бив. А тоді, обчистивши об поріг свої подошви від болота, зайшов до майстерні.

Йон Уський застиг біля стіни. Він і гадки не мав, що йому зараз робити. Невже незнайомиць настільки /глибоко/ поринув/занурився у свою лють, що не помічав нічого навколо? Чи, можливо, численні думки засліпили його? Та що може трапитись/трапиться, якщо він просто підійде? Йон Уський набрався сміливості і сказав: *“На всю околицю тільки у вас світилося. Я прийшов на світло. В іншому випадку, я б точно заблукав”*.

“То корова не ваша?” – сіпнув губами старець і нарешті поглянув на Уського.

“Моя?” – здивовано перепитав, не відводячи погляду від його незвичайно сірих очей.

“Мені просто здалося...” – він струсив зі себе бруд. – *“Ще би не здалося!”* – знову нахилився і почав почав поратися біля печі, очевидно, хотів її розпалити/розтопити.

“Якщо ви думали, що тварина моя, – міркував Йон Уський – то/отже, вона і не ваша!” – з острахом додав.

“Я вас прошу!” – він знову зиркнув на Уського. – *“Вона від ранку тут тинялася”* – сказав, знервовано шпурнувши поліно/обрубок у піч. – *“Вона б залізла у вікно, якби я її не побачив. А коли я взяв батіг, вона кинулась тікати, дурнувата. І почала далі мукати і дико бігати по подвір'ї. Як тут не здогадатися, котра година?”*

Йон Уський вирішив змовчати, адже не розумів, про що йде мова. Старий, імовірно, говорив про те, що на його думку було само собою зрозумілим, тому вирішив більше не кидати слів на вітер. Він наскладав дров у камін і порубав теслярською сокирою ще

дрібних гілочок, при цьому щось собі буркочучи і час від часу видаючи якусь нецензурщину про корову./якесь криве слово корові. Йону Урському, який ходив за старим, наче цуцик, знову стало холодно і він лише чекав, коли вогонь нарешті почне зігрівати приміщення./коли той нарешті натопить піч. Але старий, чорт би його побрав./цей негідник вирішив ще поскладати/прибрати біля ковадла і навіть не звертав уваги на Урського/ навіть не звернув уваги на те, що Урський аж цокотів/че зубами від холоду. Складалося враження/Здавалося, що старий взагалі нікуди не поспішав. Всі його дії були вправними/вмілими, а разом вони переростали в ритуал, який треба було виконати.../ який вимагав максимальної точності/ не допускав необуманостей. Така/ надмірна педантичність характерна всім добрим/хорошим/справжнім майстром – це чужинець знав точно/добре, але в той момент він розумів, що старий /насправді/ збирається з/робити. Йому все більше здавалося, що ось-ось той вб'є/заріже тварину. Після певних/ довгих вагань, він таки/все-таки запитав/вирішив запитати.

Нарешті старий/вперше за довгий час старий випростав спину/плечі і, примружившись, глянув Урському прямо в очі. На його зістареному, вкритому зморшками обличчі з'явилось подив і самовдоволення водночас: *“То ви дійсно/таки/справді припливли сюди на парафію!”* – старий стиснув свої вузькі, тремтячі губи. – *“А я вже думав/було подумав, що ви приїхали/прибули мені на допомогу”*.

“Я ж кажу, що просто заблудився” – перебив/поспішив з відповіддю. *“Я тільки хотів запитати дорогу, але мене застала ніч...”* – спробував уникнути неочікуваної пропозиції. – *“Я би вже відправився в дорогу,/Я вже хочу йти, тому/ але прошу сказати мені, як звідси потрапити в Мокуш”*.

“В Мокуш?” – перепитав /той/.

“Так” – кивнув.

“В сам Мокуш?” – легко/нескладно було помітити, що старий /дуже/ здивувався.

“Так” – знову кивнув. – *“Я /вже/ весь день шукаю туди дорогу”*.

Старий відвернувся, нічого не відповівши, а через секунду подивився на Урського і розсміявся: *“Якщо ти справді туди йдеш/зібрався,”* – показав рукою в іншу сторону, – *“якщо це правда,”* – його голос змінився, – *“то почекай, я тобі її підкую”* – вказав на корову, – *“і, якщо захочете, то можете на ній хоч верхи їхати – мені яке діло?/яке мені до того діло?/мені до того діла нема. Вона все одно туди кинеється. Бо куди б ця дурепа ще пішла?/Бо куди б ця дурепа ще могла піти?”*.

[...]

7.

Парох Йон Урський обвів черпаком дно по майже пустій каструлі. Він здригнувся/сіпнувся/ й одним махом відклав ложку і відсунув свою миску. Писар Ланцак кинув погляд на обгризені гусячі кістки і посміхнувся. Їли вони так, як і розмовляли. Здавалося, що вони ніколи не наситяться. Але, на щастя, невдоволена дружина хазяїна більше не збиралася нічого принести.

“То/ і що було далі?” – зітхнув парох.

“Ах, так!” – схопився/прокинувся писар. – *“Перше прийшов лист від Магди, яка сказала/повідомила, що чекає дитину”*.

“Га?” – вирвалося Йону Урському.

“Так-так!” – кивав писар. – *“Марійка Страй навіть казала, що тих листів було безліч!/лист був не один. І що вони всі були дуже неприємні і дуже-дуже нетактовні/негречні”*.

Парох відригнув і він ледве стримав рвоту.

Його так засмутила розповідь писаря чи він переїв гусячого жиру? Якби там не було, а той жир йому підійшов йому аж до горла і найбільше він хотів його вирвати. Тому він, глибоко вдихаючи, присідав, а від цього йому стало тільки гірше.

“З вами все в порядку?/Ви в порядку?/З вами все гаразд?” – розхвилювався писар.

“Так-так. Все в порядку” – ствердив. – *“Думаю/Аналізую/Я задумався”* – нахмурих брови: *“То вона чекала його дитину?/То вона носила його дитину?”*

“Так!” – знизав плечима. *“Я ж вам казав, що не зможу багато розповісти”* – і знову знизав плечима. *“А хто насправді знає? Хто там знає правду? Звідки знати, як там насправді? Але...”* – він почухав свою лисину, – *“це зовсім неважливо! хіба це важливо? А з часом Марійка Страй знайшла щілину в порозі.”*

Парох Йон Урський встав і взявся за живіт. Йому було так погано, що він вже ледь стримувався, але йому треба було дослухати до кінця: *“Щілину?”* – роззявив рота. *“Що за щілину?/Яку щілину?”* – запитав ще раз, хоча/ хоч і /вже/ здогадувався, про що йде мова.

“Яка щілина? /Та/ з дитиною, звісно” – підтвердив підозру розповідач/писар/Ланщак.

Всередині все стиснулося/все скрутилося аж до оніміння. Огидне/ неприємне відчуття, яке підіймалося від шлунка все вище і паралізувало тіло/Від шлунка підіймалося вище і вище і аж паралізувало все тіло якимось огидним відчуттям, а коли він зрозумів, що ось-ось вирве, було запізно. Тому він обома руками схопив порожню каструлю, з якої вони їли і вирвав. Тоді стався ще один порив, а тоді ще декілька. Його очі наповнилися сльозами через дуже сильні судоми і він не міг дихати. Здавалося, ніби все, що відбувалося навколо – сон. Писар стрибав і літав навколо нього, а його дружина – стояла на порозі і реготала на/у весь голос. Її огида/відраза звучала, як цвірінкання неймовірно великої і незнаної птиці. Раптом вона змінилася і стала такою скуйовдженою і найженою, як злість...

“Я так і думав, що вам погано” – обізвався звідкись писар.

Урському вже було краще.

І йому було вже все одно.

Він сів на стілець, який йому хтось підставив і, схрестивши руки, закрив своє обличчя. В його голові крутилося безліч думок і питань, відповідь на які він хотів знайти/дізнатися/ почути. Але ще не мав сил, аби все як слід обдумати. Давня історія його неабияк засмутила і дошкуляла йому настільки сильно, скільки подій/всього відбувалося навколо нього. А зрештою, хіба писар не сказав, що саме тоді все і почалося? Що – все? Хіба це гріх любити або ненавидіти? Рятувало життя чи смерть? Господне чи диявольське випробовувало долю? Чи тут є щось ще, щось зовсім інше і, можливо, випадкове?

“І ви, пане Ланщак, цьому вірите?/вірите у це?” – запитав.

“У що?” – геть/зовсім близько витріщався.

“У все це” – не відводив погляду. – *“Що це справді трапилося. Що дитина справді була. І що вона його шантажувала тією дитиною.”*

“Знаєте, навіть якби я не хотів у це вірити,” – пошепки говорив писар, – *“дитина як-не-як виростає і досі живе тут. Питання полягає у тому, чи справді покійний парох Янож Талабер хотів її втопити. Чи дитину справді врятувало добре серце Марійки Страй, яка служила при церкві і взяла дитину себе? Цього ми, напевно, ніколи не дізнаємось, тому кожен може дотримуватися своєї думки./тому кожен може залишатися при своїй думці.”*

“А як щодо...” – він раптом спохватився. – *“А як щодо Магди?”* – непевно запитав.

“Я ж кажу...” – вів далі писар. – *“Версій є незліченна кількість, а якій повірити – ваш вибір. Можливо, вона ще жива і десь там за горами невтішно плаче/ридає, а можливо,*

вона, як і обидва її чоловіки, вже на другому світі, а можливо, вона десь тут, між небом і землею, ще досі блукає і зганяє на нас свою злість.”

Парох Йон Урський відвів погляд і витер засльозені очі.

“І/а яка версія вам ближча?” – запитав.

“Мені?” – зітхнув писар. – *“Я вірю, що це справді вона. Чому, думаєте, він так прилип до вас і ??? за ту нещасну церкву?”*

“Чекайте!” – схопив його /за/ холодну долоню. *“Як – вона?”*

“Вона.” – відповів писар. – *“Та, яку приніс туман.”*